

За наукові кадри

ОГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ, МІСЦЕВКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ
ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.

Видається з 1933 р. № 3 (149) 14 СІЧНЯ 1983 РОКУ.

Виходить щотижня. Ціна 2 коп.

ПРИЧЕТНІ ДО ВЕЛИКОЇ СПРАВИ

Завтра починається перший екзамен, вчора склали останній залік. Відстаючих поки що немає, бо група № 22-а (І курс, РГФ, англійське відділення), як і інші групи курсу, склали заліки добре. Звичайно, можна відзначити, хто справився з ними легко, бо систематично і наполегливо навчався, готовувався до сесії, а хто, навпаки, підійшов до неї з холодочком. Якщо Сергій Поліщук, наприклад, іде на «відмінно», то от про Євгенію Фумжі цього не скажеш: з відстаючих. А могла б набагато краще навчатись, про що свідчили певні успіхи на І курсі. Двоє студентів групи зовсім не отримують стипендію.

Ми, комсомольці-активісти цього курсу, докладаємо зусилля, щоб таких не було зовсім. Робота в УВК не припиняється жодного дня, завжди хтось викликається для принципової розмови. Надзвичайно дійовою формою переконання становить в групі полігодини, котрі чудово проходять під керівництвом куратора — викладача кафедри граматики англійської мови Валентини Аркадіївни Жук. Група досить сильна, здатна підтягуватись в

навчанні, в комсомольській та громадській діяльності. Адже раніше в нас було більше відстаючих. Та й колектив по-справжньому виробляється тільки тепер: в комсомольських суперечках, під час сесії, коли треба один одному допомогти — і ділом і словом; на суботниках, на відділеннях ФГП, в лекторській справі (майже щодня студентами курсу читаються лекції на заводах, в ПТУ, в середніх школах),

навіть коли готуємося до свята, коли випускаємо стінівку тощо...

І куратор, і актив курсового бюро КСМ нерідко ведуть з комсомольцями змістовні бесіди про філософські поняття науки, культури, життя. Наприклад — про колективізм. І наші погляди на це досить складні психологічне явище помітно еволюціонують. Сьогодні ми не скажемо наївно, як рік тому, що колектив — це коли «ти мені потрібен, мені з тобою добре, бо ти мені допомагаєш, а я тобі», «ніхто нікого не обтажує, справедливий, добровільний обмін думками — цілковита гармонія» і т. д. Ні, цього замало, кажемо тепер ми. Навіть любові замало буває, якщо немає справжнього колективізму, точніше — таланту його (вислів М. Булгакова), величної пластичності у взаєминах. І мається на увазі не гладенькі стосунки між людьми, а злагодження, поява нових почуттів, нового досвіду, якого не було у кожного з нас.

І екзамени ми починаємо складати саме з таким відчуттям причетності. А, значить, завершимо сесію як найкраще.

В. САВЕЛЬЄВ,
студент групи 22-а,
І курс РГФ,
комсорг курсу.

КУРАТОР... Тільки студент може по-справжньому оцінити його сутність, його талант, покликання. І оцінити не стільки розумом, як душою. Випадково потрапивши на полігодину до 2 групи першокурсників фізфаку, яку проводила старший викладач кафедри загальній фізики Нонна Германівна Пушек, я це зрозумів спловна.

Мабуть, забагато сказано: проводила. По відношенню саме до неї це звучить як формальність. Була просто цікава змістовна бесіда про міжнародне становище, про Радянську країну, про новини в культурі, науці, спорті... Вів її швидше студент-активіст, полісектор групи Олександр Листопад. Бесідує з групою безпосередньо студентка Руслана Позднякова, а Саша де в чому підправляє її. Коли ж і він не все може чітко пояснити, до бесіди підключається куратор. Час збігає швидко, не-помітно, відчувається, що студенти люблять це заняття, віддаються їй душою. На перші вони оточують Нонну Германівну, як найширішого в світі друга, і запитують про щось, діляться особистими справами. Між куратором і групою — повне взаєморозуміння, довір'я, щира повага.

Ось тут я і ставлю свої запитання.

— Скажіть, будь ласка,

Нонно Германівно, в чому секрет такої взаємоповаги між вами і студентами? Адже нелегко бути з ними в ширій дружбі, залишаючись наставником, вчителем, і, наскільки я чув, хоча ваша кафедра курирує лише перші курси, ваші вихованці в минулому знову приходять до вас за порадою, приходять відвісти душу — чи вони на другому, на третьо-

му, а той на п'ятому курсі. Я розумію: про себе не все скажеш — справа надзвичайно делікатна. Та, може, є якісні особливі принципи, емоціональний важіль, здатний створювати в молодіжному колективі оцей підвищений тонус, тепло, щирість...

— Сказати, що у мене є якісні секрети, чи особливі, ще не відомі наукі, принципи, не можу. А коли щось і є, то, мабуть, не в них справа. Самі принципи без душі нічого не відуть. На спілкування з молоддю я дивлюсь, як на величне духовне чудо. Ось тільки що пішло чимало студентів, батьків яких мені теж довелося чити і виховувати... Хіба не радісно усвідомлювати, що тепер вони, мої бу-

вішні вихованці, — прекрасні науковці, викладачі, вчителі, чудові радянські люди!

— З чого ж починається ваша робота з першокурсниками?

— Зі спостереження. Цілий місяць спостерігаю, приглядаюсь, вивчаю. Треба добре знати кожного вихованця, білько нарубати дров, якщо до всіх підходить з однаковою міркою. Ось цей сту-

дент — вчорашній школляр, інтелектуал, добре забезпечений, а цей уже встиг пізнати життєві бурі, а той не хоче взагалі нічого знати або захоплюється чимось своїм і байдужий до навчання. Один сміливо доляє труднощі, інший — оранжерейна квітка, витончена подразлива натура, на якій легко грають і теплі і злісні вітри життя. Одному вистачить лише бесіди, іншого треба переконувати, суворо повчати. Той приїжджає, цей місцевий. Багато граней, простирається в людських особистостях. І це створює труднощі. І все ж саме цю, важку і прекрасну молодь, хочеться пошидше наставити на істинний шлях, створити з неї повноцінну трудову зміну

циють майже самостійно. Я кідаю всього дві-три рецліки. Але рецліки надзвичайно важливі. Значить, куратор повинен приходити на полігодину готовий провести її всю на високому рівні — як лектор повинен менше всього показувати свою мудрість, а бути рівноправним членом групи, гарячим, пристрасним, котрий в цю хвилину разом з усіма молодими шукає істину, доцільність, красу... Так само, як і в бесідах з морально-етичних тем.

Побували з групою в музеї — художньому, археологічному, морському, чи в театрі, поході, — кожна подія повинна закінчитись змістовним обговоренням, а той диспутом, в якому куратор повинен менше всього показувати свою мудрість, а бути рівноправним членом групи, гарячим, пристрасним, котрий в цю хвилину разом з усіма молодими шукає істину, доцільність, красу... Так само, як і в бесідах з морально-етичних тем.

(Закінчення на 2-й стор.).

УВАГА! ІДЕ СЕСІЯ.

Перед екзаменом.

Фото І. Крука.

ДОЛАЄМО НОВИЙ РУБІЖ

Напередодні екзаменів комсомольське бюро III курсу історичного факультету провело своєрідну залікову сесію — за результатами атестації. Кожному студенту були умовно виставлені заліки з екзаменаційних предметів. Провели, так би мовити, поперецькуваній сигнал: сьогодні, товариш, цей предмет ти знаєш, наприклад, на «три», то ж учи, підтягуся, не марнуй часу, наздоганяй прогаїне I, зауважу, тільки один студент нашої групи Андрій Курчевський не отримав заліку: не вчився хлопець, байдикував, важкувато доведеться йому під час сесії. Всі інші студенти, відчуваючись, готувалися добре, 14 заслужили відмінні оцінки, основна частина — хорошисти.

Заліки і перший екзамен підтверджують ці результати, прогноз комсомольського бюро чудовий. На «відмінно» йдуть наші комсомольські-активісти: Л. Статі, А. Дяченко, О. Фесик, Г. Краснокутський, Е. Струтинська та багато інших. Склали вже історію новітнього часу, ще залішилося три екзамени.

Хочеться сказати, що і перша і друга групи курсу активні, завзяті. Тут навчає-

ться держаюча, свідома своєї мети студентська молодь. Що підтверджує хоча б та-кій факт, як наші останні передекзаменаційні полігодини, котрі ми почали проводити дещо по-новому. Тепер це свого роду яскраві інтелектуальні вечори поезій — про міжнародні політичні події, про трудові досягнення радянського народу, про культурне сьогодення молоді. Як чудово прозвучали на одній з таких полігодин «Шаги» Р. Рождественського! А в розмові про силу науки і культури — адже наша молодь гаряче мріє про подвиги в ім'я науки! — зачитувались полу-м'яни вірші Данте («Стані! Победи томлене, нет побед, запретных духу, если он не внят...»), Байона, Беранже, Брюсова, Хамзи, Хайяма, Ломоносова, Крілова, багатьох радянських поетів...

Це і є той психологічний фон, чи загальний піднесений настрій, яким живе наша студентська молодь, з яким зустріла і долає новий рубіж — зимову сесію.

Л. МИКИТАСЬ,
студентка III курсу
істфаку, комсорг курсу.

Так-так, менше всього повчати, повчання достатньо, а от душевності, дружньої участі в становленні молодої особистості часто не вистачає. І приклад старшого може бути різним, не сходиться на словах «встигати скрізь». Навіщо скрізь? Навіщо зайвий раз опікати, якщо дано певний поштовх розумно і душевно? Навіщо я повинна обов'язково бути сьогодні на недільнику, щоб група бачила в мені не наставника, а якогось наглядача? Студенти настроєні, є в них чудовий ватажок — один чи колективний — і цілий ряд справ вони добре проведуть і самостійно. А от зустріти їх після недільника відразу і поговорити з ними хоча б 5 хвилин, запитати про настрій, про зроблене, про плани на майбутнє, щось підказати — це дуже важливо, вам тоді вірять, за вами і до вас ідуть, пам'ятають і через 20 років...

— Чи сприймаете ви, Нонна Германівна, кураторські обов'язки як зайвий тягар, від якого хотілося б звільнитися? Адже у вас, викладача, науковця, є чимало своїх справ.

— Для мене це питання зайве. Кураторство — та ж педагогіка, якій я прослу живила 37 років. І поза нею вже не могла б існувати в повній мірі. Це щось орга-

ІМ'Я ТОБІ — КУРАТОР

ПРО ЦЕ ТРЕБА ПОДУМАТИ...

На сторінках багатьох журналів та газет (не говорячи вже про вузівські багатотиражки) постійно вирішується питання: яким повинен бути студент? Вирішується і в нашій невеличкій, з десяти студентів, групі астрономів IV курсу фізичного факультету. На курсі 6 груп. Наша, на жаль, не передова. Але і не остання. Один відмінник, двоє трічників. Всі комсомольці, один студент — Олег Кирпик — член КПРС. Серед трічників доводиться називати імена комсорга групи Олену Кошель та культсектора Ніну Басак. Дивує те, що такий інтелектуал, навіть молодий науковець в групі, як Саша Мікевич, не відмінник. Очевидно, не встигає.

ДІЯЛЬНІСТЬ куратора — багатогранна. Перш за все, на високому рівні повинна бути підняття ідейно-політична робота. Це було особливо важливо в рік 60-річчя утворення СРСР, коли на куратора покладена висока місія виховання у студентів відчуття інтернаціоналізму, гордості не тільки за ту республіку, де народився, а й за всю країну. З цією метою на III курсі французького відділення факультету РГФ були вивчені всі республіки Радянського Союзу. Крім того, студенти курсу взяли участь в підготовці загальноуніверситетського урочистого вечора, присвяченого 60-річчю утворення СРСР, в конкурсі політичної пісні і в конкурсі політінформаторів, приурочених також до знаменної дати.

Особливо активними були такі студенти: Г. Луценко, А. Федяєв, І. Попович, А. Веслогузова.

Не останнє місце в діяльності куратора посідає і трудове виховання, зокрема — колективні виїзди на поля для збирания врожаю, активна участь студентів в суботниках та недільниках, що прищеплює і трудові навики і одноразово згуртовує колектив.

ІМ'Я ТОБІ — КУРАТОР

(Закінчення.)

Початок на 1-й стор.). нічне, нерозривне, неповторне, як молодість, як поезія, як покликання, чому хочеться до кінця віддати своє життя. Можливо, саме тому студенти тягнуться до того куратора, котрий приходить з відкритою душою, з піднесеним настроєм, щоб творити, а не для того, щоб пошидше відбути громадське навантаження. Отже, в загальному вся виховна робота зводиться до знищення між собою, куратором, і молодіжним колективом, формальним і формалістських рамок чи меж. Побільше органічності, вогню, духовного руху! Це те, що потрібно молоді! Адже куратор — і науковий, і моральний, і політичний наставник. Хочу підкреслити, що на нашому курсі всі куратори не прос-

то виконують свою справу, а живуть нею, чого, на жаль, не завжди можна сказати про кураторів на старших курсах.

— Як ви, як куратор, ставитесь до зв'язків з батьками ваших вихованців?

— Важке запитання, складна психология. Коротко відповім так: по-різному. Справа в тому, що батьки частіше всього вважають вуз чарівною силою, здатною творити людей із будь-якого матеріалу. З одними батьками зв'язок підтримувати можна, і навіть потрібно, з іншими — марна праця. Це говорить про те, що і в найкращого куратора трапляється невдачі з окремими студентами, які потрапили до вуз випадково. Іскра взаєморозуміння спалахує між студентом і куратором лише в одному випадку —

коли обос ідуть один одному назустріч, обос бажають спільногого, значного.

— Входить, справжній студент і куратор ніколи не уникають своєрідного духовного поєдинку, сутички, котра приносить користь обом, особливо — першому. Інакше...

— Так, інакше він — не студент!

— На що ви, перш за все, націлили б молодого куратора?

— На те, щоб він був завжди організованим, активним помічником студентської молоді. Був живою людиною в своїй роботі, прислухався до запитів життя і постійно вчився саме в нього. Життя — наша найкраща творча школа. І ніколи не забувати, що бути куратором — це прекрасно! Бесіду вів А. МИХАЙЛОВ.

рування, перші літературні спроби Ільфа і про його зрілу творчість живаво і захоплююче розповів співробітник музею літератури Борис Владимировський.

Ця зустріч з добрим і розумним гумором Ільфа відбулася в палаці студентів.

О. МІХОВА.

Письменник Ільф

Ходив колись одеськими вулицями веселій чоловік з трохи сумними очима і все підмічав. Тоді ще ніхто не зінав, що зватимуть його Ільфом. Десь попереду була Москва, четверта сторінка «Гудка», десятилітнє співробітництво з Евгеном Петро-

вичем Катаєвим (Петровим). А поки що була Мала Арнаутська, були перші юнацькі вірші, коло друзів, серед яких Валентин Катаєв, Едуард Багрицький, Віра Інберг. Про те, як ішли в нову літературу юні одеські обда-

«ЗА НАУКОВІ КАДРИ»

адже він сьогодні, як програміст, обслуговує всю обсерваторію.

Практика показує, що коли студент захоплюється чимось одним по-справжньому (що, звичайно, треба тільки вітати!), то він нерідко вважає це для себе великою заслугою, інші, мовляв, і цього не мають. Це, треба визнати, відповідає істині: добре робити більше, ніж інші. Але ще є й інша мірка: а чи робиш ти більше своїх можливостей?

А. С. Макаренко щодо цього говорив: «Від людини треба вимагати, вимагати і вимагати. І кожний від себе повинен вимагати.... Вийде прекрасна людина, повна своєрідності, з яскравим осо-бистим життям».

Що показала атестація?

Для фізичного загартування ми заохочуємо участь студентів курсу в спортивних змаганнях, в різних секціях (футбольний, ручного м'яча тощо).

Важливе місце відводиться і естетичному вихованню в житті курсу: бесіди з історії мистецтва, обговорення фільмів, спектаклів, прочитаних книжок, художніх ви-

жнemu гуманні, люблячі молодь наставники.

Не менш важливим фактором являється і зв'язок куратора з батьками студентів. Хоча Ім уже виповнюється по 20 років, авторитетне батьківське слово не зарадить; є що ж треба віднести і роботу в гуртожитку. Буває так, що порада наша потрібна тому студенту, чи є батьки живуть в іншому місті чи сели.

А ще практика переконує, що куратор не виховує студентів один, виховує його той мікроколектив викладачів, які працюють на курсі. Звідси важливість контактів з колегами своєї кафедри, чи зусилля спрямовані на виховання молоді курсу. Це Л. В. Байдак, В. Т. Есаурова; так само як і з колегами інших кафедр (зарубіжної літератури, психології, англійської стилістики та лексикології, суспільних наук).

Хотілось би від усієї душі побажати кураторам-наставникам побільше удач та поменше поразок у справах виховання Людини.

С. ВОЙЦЕХОВСЬКА,
доцент кафедри
французької
філології факультету
РГФ.

Профілюючі предмети — астрономію зірок та астрофізику — група складає дуже добре. Без трійок. Зате з політікономії — аж дві трійки, жодного «відмінно». А чому? Стільки слухаємо змістовних лекцій з цього предмету, стільки читаємо, ведемо політінформації, думаємо, конспектуємо... А та-кій предмет, котрий допомагає кожному з нас чітко усвідомлювати не тільки основне питання філософії, а й закони розвитку суспільства, свое місце на Землі і в цілому Всесвіті, треба вивчати добрососідно, як і марксистсько-ленінську філософію, як історію КПРС і науковий комунізм. Без неї немає справжнього світогляду, науки і... характеру, а, значить, і духовного подви-гу.

Гармонійна людина — великий мистецький витвір всього суспільства і самого індивідуума, змістом якого є його життя, його відношення до навколошнього, складний світ його переживань, думок, почуттів, краси природи. Хіба повість Е. Хемінгуея «Старий і море» розповідає нам про те, як треба добре ловити рибу? В кожній людині повинні з'єднатися назваєди і Прометей і Орфей. Саме до цього висновку приходять студенти, які виступають в пресі, зокрема в журналі «Студентський меридіан».

Щоб не тільки універси-

тет мав більше прекрасних студентів, а й щоб кожний в собі бачив не «середняка», а «відмінника» навчання, тобто — відмінника величного трудового життя, яке чекає його в найближчий час. Саме про це нам треба дуже серйозно думати.

Г. ВОЛКОВА,
студентка групи
астрономів IV курсу
фізфаку,
староста групи.

ЯКЩО НЕ Я, ТО ХТО Ж?

Під час третього трудового семестру я працювала в складі студентського загону небудівельного напрямку «Сплав» на заводі Ім. Жовтневої революції. Загін вивдав продукції від нас більше

би розповісти про той цех, що випускає лемеші, де нам доводилось працювати на конвеєрі, на напівавтоматичних лініях, біля генератора, крана тощо. Звикали дуже важко, бо виробничого досвіду було мало. Але колектив робітників нам широко допомагав. Особливо хотілось відзначити душевність майстра Дмитра Кириловича Копатька, який на прощання не без подиву сказав: «Тепер здається, що ви по-працювали у нас років по десять. Молодці!.. Кожному доводилося нерідко замінити трьох і більше робітників. Ще довго ми з гордістю відчували на своїх руках трудові мозолі. Хотілось відзначити і героїчну працю наших дівчат.

А всіх нас, хоч і було важко працювати, широ радувала нова продукція, до якої ми доклали свої зусилля, свій комсомольський ентузіазм, піднесення. Практика показала, що в нашому загоні підібрались найбільші юнаки і дівчата. І це, між іншим, показово: справжній СБЗ — не стільки кількісний, як якісний підбір його членів. Хай буде краще менше людей, але вони повинні з повною відвіданістю віднести до дорученої справи. Тільки тоді ця справа виграє. В нашому загоні не обійшлося без суворих доган декому із студентів, але в загальному загін виявився надзвичайно чудовим. Нам буде про що згадати в майбутньому. Це — студентський, трудовий загін, це — завод ЗОР.

Т. КОРОЛЬОВА,
студентка II курсу
фізфаку, боєць
СБЗ «Сплав-82».

Студентське кафе «Бригантина» користується великою популярністю серед студентів і співробітників університету.

НА ЗНІМКУ: один із затишних кутів «Бригантини». Фото А. Петренка.

Бюджет часу студентів

Лабораторія конкретних соціологічних досліджень Одеського технологічного інституту харчової промисловості імені М. В. Ломоносова провела в 1982 році дослідження по вивченню бюджету часу студента. В ході дослідження застосувались методи самофотографії, спостереження, хронометражу, вивчення документів учебового відділу, деканатів і т. д.

Ці дослідження безперечно становлять інтерес і для нашого вузу. Нижче поміщаємо статтю професора ОТИХП В. Чугунка та зав. лабораторією соціологічних досліджень В. Золотка, а також рекомендації з бюджету часу учебової діяльності і з бюджету вільного часу студентів.

Постійне зростання об'єму наукової інформації, яку необхідно засвоїти студентам, і якісне її ускладнення вимагає, поряд з постійним вдосконаленням учебової практики студентів, раціональнішого використання ними свого часу.

У вирішенні цього завдання варто виходити із вивчення бюджету часу студента.

Порівняльний аналіз загальних характеристик бюджету

жету часу в залежності від успішності дав такі результати: групи студентів, які встигають тільки на «відмінно», склали всього 2,1 процента від числа опитаних. Тому в якості основи для визначення оптимальної моделі бюджету часу студента була прийнята група, яка встигає на 4,6 — 4,9 бала.

Для неї характерні: найкращий показник щодо відвідування аудиторних занять (5 годин 40 хвилин в день), самостійна робота займає 3 год., сон — 7 год. 15 хв.

Недільний бюджет вільного часу розподіляється таким чином: наукова робота — 10 год. 42 хв. на тиждень, громадська — 2 год., 27 хв., фізкультура і спорт — 1 год. 52 хв., розваги та відпочинок — 24 год. 30 хв., бездіяльний відпочинок — 1 год. 10 хв. на тиждень.

Трісчики порівняно з ці-

РЕКОМЕНДАЦІЙ:

I. 3 БЮДЖЕТУ ЧАСУ УЧБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Об'єм завдань для самостійної роботи повинен відповісти 21 годині на тиждень, або трьом годинам на день. Для уточнення цього об'єму необхідно створити на факультетах міжпредметні комісії з курсів.

Оскільки затрати аудиторного часу (пропуски занять) найбільш значимі на I, II, V курсах — посилити контроль за відвідуванням перш за все на цих курсах.

Звернути увагу на те, що старшокурсники, значно зменшуючи час підготовки з

супільніх та технічних наук, не перерозподіляють його повністю на користь спецпредметів, а в цілому зменшують час самостійної роботи. Посилити контроль за самостійною роботою студентів на II, IV, V курсах, підвищити вимогливість до якості знань студентів з супільніх наук. Посилити контроль за їх самостійною роботою з підготовки до семінарських занять на II—V курсах, де витрати часу в 1,5—2 рази нижчі ніж на I курсі.

При організації індивідуальної учебової, виховної і наукової роботи викладачам, кураторам враховувати наявність у студентів додаткового вільного дня, надавати їм допомогу в його раціональному плануванні та викорис-

танні.

Впорядкувати і узгодити між кафедрами графік та об'єми написання курсових і контрольних робіт. Не допускати скупчения письмових робіт з кількох предметів в один і той же час. Особливу увагу звернути в цьому плані на III курс.

При організації індивідуальної учебової, виховної і наукової роботи викладачам, кураторам враховувати наявність у студентів додаткового вільного дня, надавати їм допомогу в його раціональному плануванні та викорис-

тати, комсомольського активу, відмінників у виробленні оптимального режиму дня та особливо в раціональному використанні вільного часу (цього мірила суспільного багатства, за словами К. Маркса).

Таким чином, виявлення і використання резервів в бюджеті часу студентів може бути за двома напрямками:

а) скорочення нерозподіленого часу шляхом жорсткого планування дня студентами, підвищення їх зібраності, вимогливості до себе, стремління до економії часу. Необхідна постійна та ефективна виховна робота по формуванню відношення до фактору часу як до вищої особистої та суспільної цінності;

б) перерозподіл часу в структурі бюджету часу студента за рахунок деякого зменшення питомої ваги часу на розваги, бездіяльний відпочинок, встановлення шестигодинного робочого дня в аудиторії, збільшення часу, який відводиться на фізкультуру і спорт, наукову та громадську роботу, на інтелектуальні форми дозвілля.

Правильне і раціональне використання бюджету часу студента сприятиме підвищенню ефективності учебово-виховного процесу, дальнішому поліпшенню якості підготовки спеціалістів, яких випускає вуз.

Зима.
Фотоетюд І. Крука.

ЮВІЛЕЙНИЙ ДЕСАНТ

Добрими подарунками до ювілею нашої країни стали трудові десанти, суботники, які організовував комітет комсомолу ОДУ разом з комсомольцями — активістами в 1982 році. За рік було проведено 60 трудових десантів. Їх виконували як окремі студенти, так і комсомольські колективи груп, курсів. Всього в трудових акціях комітету комсомолу взяли участь майже 1200 комсомольців.

Взяти участь у ювілейному, 60-му, трудовому десанти заслужили студенти П курсу філологічного факультету (російське відділення). 15 студентів цього курсу нещодавно відпрацювали у вільний від навчання час з ентузіазмом і натхненням у Ботанічному саду держуніверситету. У звіті групи перед комітетом комсомолу про результати десанту керівник ботсаду С. В. Філатова оцінила роботу студентів на «відмінно».

Треба відзначити, що всі учасники трудових десантів попрацювали в цьому році з піднесенням «60-річчю утворення СРСР — відмінна праця!» — це був наш обв'язок і відповідальність.

Г. АНТИПЕНКО.

БІЛИЙ МІСЯЦЬ

У нас, в Монголії, Новий рік називають дуже красиво — Білий місяць, тому що в цей час вся земля покривається снігом, хоча відзначається Новий рік в перші дні лютого. Це наше улюблена свята. Задовго до цього готуються національні блюда — бази. Скрізь бачиш вселюдське піднесення, радість, щастя, сміх, веселощі.

В цьому році я вперше разом з радянською молоддю зустрічала Новий рік, дуже рада цьому, в вашому новорічному ритуалі є чимало свого, теж по-своєму прекрасного і незабутнього. Я хочу побажати всім радянським людям і, зокрема, своїм викладачам, друзям по навчанню міцного здоров'я, успіхів, щастя в житті, успішного виконання плану XI п'ятирічки.

Боярик БАТЧИМЕТ,
студентка I курсу
біофаку (Монголія).

ПРОРОЧИЙ ДАР МИСТЕЦТВА

(Закінчення.
Початок див. в «ЗНК» № 2).

Відтоді багато води збігло, розцвіли й змінилися культури і люди, змінилися і засоби їхнього втілення. Та мета мистецтва залишалася незмінною: виразити людину як ціле, виховати людяність. І чим категоричніше перекреслювали мистецтво поборники споживчого складу думок, прихильники єдного бога — Напханого Пуза, — тим воно ставало необхіднішим.

Досягти своєї мети мистецтву вдалося нелегко й не відразу. Досягти своєї мети воно змогло за допомогою типового характеру. Від ступеня розвитку суспільства залежить прогрес мистецтва; кожного разу змінюється й засіб створення типового характеру, але потреба в ньому ніколи не зникає.

Мистецтво стає пророцтвом, коли воно базується, як було показано вище, на типовому характері. Що ж означає визначення «типовий»? Виявляється, такий характер повинен нести на собі підсилу законів, що рухають суспільство, у якому він виникнув і яке відбиває, наче в дзеркалі, або ж накласти свій відбиток на ці закони. Типовий характер відображає не лише що долю, а безліч іх — і в кожному невблаганно втручаються і якось перейнакшують на новий лад сили, що керують людським співжиттям.

Повз ту чи іншу людину потік життя іноді може промчати байдуже, але досить цієї людини, стати дійовою особою художнього твору і перетворитися на типовий характер, як відбувається диво. В людині, ніби у фокусі, збиралося промені сонця, що сходить й заходить над його світом, його народом, його класом.

В силу своєї природи типовий характер з винятковою глибиною виражає життя людини у суспільстві. Інакше кажучи, суттєвість типового характеру — правда життя, причому ця суттєвість, ця правда втілюється, абстрагуючись від усього випадкового.

Ніби губка, ніби тисячі губок, всмоктує він в себе силу сценічну вражень, які одержує ззовні. Він реєструє нове у бутті швидше за науку. Він пристосовується до змін зовнішнього світу швидше за хамелеона. Пильніше придивиться до нього! Хоча письменники, особливо з ряду романістів, для надійного з'єднання сюжетів люблять використовувати випадковість (вони так і пишуть: випадкова зустріч, випадкове розставання, випадкове горе і радощі), не вірте їм! Їхня випадковість — лише димова завіса. Життя, яке безумовне і дійсне, може дозволити собі таку розкіш, як випадок, і навіть більшу — теорію ймовірності. Мистецтво ж наскрізь умовне і «недійсне». Воно ще повинно

переконати, що воно — і є саме життя. Через це існування його герой підкорюється такій залізній логіці, що коли ви виходите з кінотеатру або з концерту, чи заливаєте книгу, ви часом зітхнете: наче у моєму житті!.. Взагалі, коли ви й маєте щось спільне з типовим характером певного твору мистецтва, ще більше спільногу нього з усіма вашими сучасниками. Адже він виражає не лише ваш особистий випадок, а загальні закономірності свого часу і виражає у такій концентрованій формі, що відбувається процес кристалізації.

Мистецтво виражає людину як ціле завдяки типовому характеру, очищаючись від випадковостей. Там, де випадковість безсила, мистецтво зливається з життям: художня правда взаємозамінна життєву.

Так виникає магічний криєт пророцтва, про який писав Пушкін в останніх строфах «Євгенія Онегіна»:

...І вільноплинного романа
Іще неясно бачив даль
Я крізь магічний свій
криштал.

Загляньте в нього — і вам відкриється приховане, потаємне, і у ваших слабих людських вухах грізо, невблаганно і натхненно прогунає: «Устань, пророк, і віждь, і внемлі...».

І. ЛУЦЕНКО.

СЕЛЯНИН-РОБІТНИК-ДИРЕКТОР

Директору учбово-експериментальних майстерень університету Миколі Іллічу Абрамову — сімдесят.

Важко було б серед працівників вузу розшукати людину, котра б за двадцять років роботи Миколи Ілліча не знала його, не зверталася до нього по допомозу, не захоплювалася його чуйністю, добротою, вмінням знайти рішення і найреальніше, і найсправедливіше.

То й не дивно — народжений і вихований у селянській родині, Микола Ілліч ще за малих своїх літ пізнатав високу ціну чесного труда, пройшов нелегкий, але по-справжньому щасливий життєвий шлях.

Від першої комнезамісської борозни, від перших молодих колгоспів на рідній Курщині, крізь бурені роки воєнного лихоліття до раннього снігу січня нинішнього року проніс Микола Ілліч у своєму серці найвищий людський заповіт — труд в ім'я дорогої Вітчизни.

Був він за свої роки і сплюсарем-ремонтником, і механіком. Оправ землю і садив дерева. Ростив і виховував дітей, чесно й самовід-

дано захищав від ворога Вітчизну.

Микола Ілліч з відзнакою закінчив артилерійське училище. Став кадровим офіцером і впродовж бага-

тьох років навчав військової справи, вчив великої любові до рідної землі юнаків.

Коли впала на нашу землю чорна хмара фашистської навали, Микола Ілліч був чи не на найважчих ділянках фронту. Крові свої, життя свого не жалів в ім'я

єдиного — в ім'я свободи і миру.

За бойові заслуги Микола Ілліч Абрамов удостоєний багатьох урядових нагород. Після війни знову повернувся до викладацької роботи, виховував студентів.

Напередодні 65-ї річниці Великого Жовтня колектив учбово-експериментальних майстерень ОДУ звітував про дострокове виконання двох років одинадцятої п'ятирічки. За підсумками соціалістичного змагання серед вузів СРСР колектив, який впродовж багатьох років очолює Микола Ілліч Абрамов, нагороджений Червоним прапором та Дипломом І ступеня.

В погожі січневі дні ювілею Микола Ілліч отримав багато телеграм-поздоровлень і від своїх давніх вихованців, і від друзів, колег, від усіх, для кого він був порадником, наставником, для кого освітив життя чуйністю своєю і добром.

Щастя Вам, дорогий Микола Ілліч! Довгих років бадьорості і здоров'я!

Софія ШЕРЕНГОВА,
випускниця ОДУ,
викладач Одеського
художнього училища.

СПОРТ

КУБОК ДРУЖБИ

Нешодавно на стадіоні ОДУ проходили змагання з футболу на кубок серед найсильніших курсових команд університету, присвячені 60-річчю утворення СРСР.

У змаганнях взяли участь 9 команд, які представляють п'ять факультетів. В результаті попередніх ігор визначились фіналісти. Ними стали команди II і III курсів юридичного факультету.

Фінальна зустріч була напруженою і цікавою. Супротивники виявилися гідними один одного у цій рішучій боротьбі за першість. І все-таки спортивне щастя було на боці команди III курсу, котра і виграла з рахунком 4:2.

Третє місце посіла добре організовані команда III курсу геолого-географічного факультету.

270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ПИШІТЬ НАМ:

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії,

ДЗВОНІТЬ:

24.

Редактор В. НІКОЛАЕВ.

Співробітники кафедри фізичної електроніки фізичного факультету ОДУ висловлюють глибоке співчуття тов. Андреєву Вадиму Івановичу в зв'язку з тяжкою втратою — смертю матері Таїсії Борисівни.

(Фотохроніка ТАРС).

внутрішній 841 (з міста телефони: міський 23-84-13, 206-841).

«Наукові кадри», орган парткома, ректората, профкома і комітета комсомола Одеського державного університету ім. Мечникова. (На українській мові).

Друк. тип. «Чорноморська комуна» Одеського обкому України, вул. Пушкінська, 32. Тираж 1000 прим. Обсяг 0,5 аркуша формату газети «Правда».

Зам. № 351.

ФОТОКАЛЕЙДОСКОП

Своєрідний велосипедний фестиваль проводиться щороку на півночі Іспанії.

НА ЗНІМКУ: один із цікавих моментів фестивалю — на одному велосипеді їдуть одразу 12 спортсменів.

Бонсай — особливое мистество вирощивать карликові деревца — існує в країнах Південно-Східної Азії уже понад сімнадцять віків.

НА ЗНІМКУ: цим деревцям, вирощеним, кажучи термінологією бонсай, в симетрично-прямій формі, уже близько 20 років. Вони демонструвалися на виставці декоративних рослин в одному із швейцарських міст.